

● Sunnuntaisuomalainen

TERHI HYTÖNEN

Suurin ympäristötekoni

Elina Keräselle ilmastonmuutos on tärkeä syy jäädä lapsettomaksi. Vapaaehtoinen lapsettomuus herättää ihmisissä jopa vihaa.

Luonto on vantaalaiselle Elina Keräselle tärkeä. Vapaa-ajallaan hän mökkeilee mielellään.

”

Asioita ei ole pakko tehdä siksi, että niin on ennenkin tehty.

Johanna Frondelius / Sunnuntaisuomalainen

Elina Keränen, 36, havahtui lii-
kakansoitukseen nuorena. Viisi-
toistavuotiaana hän luki interne-
tin keskustelupalstalta aiheesta
ja ajatteli jo silloin, että vapaaehtoinen
lapsettomuus on yksi keino hillitä ilmas-
tonmuutosta.

Osalla vapaaehtoisesti lapsettomista
on taustalla ympäristösyitä, toiset ovat
tehneet lapsettomuusvalinnan muista
syistä. Osa ei halua tuoda lapsia maail-
maan, jossa tulevaisuus näyttää huonolta.

Keräsen ei ole koskaan tarvinnut miet-
tiä, haluaako hän lapsia, sillä asia on ollut
hänelle aina ikään kuin sisään rakentu-
nut. Opiskeluaikoina lapsien saaminen
oli vielä kovin kaukainen asia. Myöhem-
min hän vain ymmärsi, ettei se ole hän-
nen juttunsa.

Kun Keränen tapasi aviomiehensä, hän
ilmoitti jo varhaisessa vaiheessa, ettei ha-
lua lapsia. Mies ajatteli samoin. Asiasta ei
ole tarvinnut keskustella myöskään su-
kulaisten kanssa, sillä Keräsen perheessä
kaikki ovat ratkaisun hyväksyneet. Myös
Keräsen sisko on vapaaehtoisesti lapseton.

– Suurin ympäristötekoni on se, etten
lisäänny. Erityisesti länsimaissa ihmiset
kuluttavat aivan liikaa luonnonvaroja. Tä-
mä on yksi monista syistä vapaaehtoiseen
lapsettomuuteeni. Mitä enemmän lapsia
tehdään, sitä enemmän syntyy kuluttajia
maailmaan, Keränen sanoo.

Häntä pelottaa, että ilmastomuutok-
seen havahdutaan liian myöhään.

Keränen asuu Vantaalla aviomiehensä ja
kissojensa kanssa ja työskentelee raken-
nusinsinöörinä. Luonto on hänelle tärkeä
ja hän mökkeilee mielellään.

Myös eläimet ovat lähellä Keräsen sy-
däntä. Hän tekee vapaaehtoistyötä eläin-
suojeluyhdistys Rekku Rescuessa, erityi-
sesti kissojen parissa. Välillä kotona on
myös hoitokissoja.

Ilmastoahdistustaan Keränen on käsi-
telletty paljon. Hän tietää, että maailma ei
pelastu pelkästään kierrätyksellä ja vih-
reällä sähköllä mutta haluaa estää ilmas-
tonmuutosta myös omilla toimillaan.

Vapaaehtoinen lapsettomuus ympä-
ristösyistä on osa Keräsen identiteettiä.
Hän tosin ymmärtää, että ympäristöasiat
ovat kansainvälisiä poliittisia ja taloudel-
lisia päätöksiä, jotka tehdään suuremmis-
sa pöydissä.

– Yksittäisen ihmisen vaikuttamismah-
dollisuudet ovat rajalliset. Minua itseäni
helpottaa kuitenkin se, että tiedän teh-
neeni, minkä voin. Lahjoitan myös erilai-
sille luonnonsuojelu- ja ilmastojärjestöille
ja välttelen lihansyöntiä. En ole kasvis-
syöjä, mutta valitsen mieluiten kasvis-
vaihtoehdon.

Kun vapaaehtoisesti lapseton puhuu ym-
päristöasioista, saa hän usein kovaa kri-
tiikkiä. Lapsettomuutta erityisesti ilmas-
tosyistä ymmärretään vielä huonosti, ja
keskustelua aiheesta on vähän. Syntyvyys-
destä puhutaan useimmiten kansanta-
louden näkökulmasta.

Aihe on herkkä, sillä ihmisten lisään-
tymiseen on vaikea puuttua.

– Avioliitto, kultainennoutaja, omako-
titalo, kaksi lasta ja Volvo on edelleen se
normi. Jos antaa toisenlaista näkemystä
asiaan, saa helposti vihaista palautetta,
Keränen sanoo.

Hänen mukaansa keskusteluyritykset
herättävät toisinaan voimakkaita tuntei-

ta. Monet ottavat asian hyvin henkilö-
kohtaisesti.

– Edelleen saatetaan ajatella, että li-
sääntyminen on naisen korkein tavoite:
jos ei ole äiti, ei voi tuntea maailman suu-
rinta rakkautta. Olen kuitenkin huomannut,
että aihetta ymmärretään koko ajan
paremmin, sanoo Keränen.

Vapaaehtoisesti lapsettomat -yhdistyk-
sen hallituksen puheenjohtaja **Soile Ra-
jamäki** jakaa Keräsen näkemyksen siitä,
että ilmastosyistä johtuvasta vapaaehtoi-
sesta lapsettomuudesta on alettu viime
vuosina puhua enemmän.

– Kaikki syyt olla vapaaehtoisesti lap-
settomia ovat tietysti hyväksyttäviä, mutta
jos ajatellaan tieteellistä maailmankuvaa,
niin ilmasto on kyllä hyvä argumentti.
Yleinen tietoisuus asiasta on lisääntynyt
ja koulussakin puhutaan ympäristöasiois-
ta, joten tietoa ja ymmärrystä on enem-
män, kertoo Rajamäki.

Lapsettomuus ilmastosyistä puhuttaa
vapaaehtoisesti lapsettomien sosiaalisen
median ryhmissä nyt paljon. Mediassa
aiheesta kuitenkin keskustellaan Raja-
mäen mielestä vielä melko vähän.

Sitran elämäntapatestissä voi mitata
henkilökohtaisen hiilijalanjälkensä. Tes-
tissä kysellään lemmikeistä, ruokavalios-
ta ja lentämisestä, mutta siitä puuttuu
kokonaan lisääntyminen.

Suomen partiolaiset julkaisivat muu-
tama vuosi sitten ympäristöpelin, jossa
yhdeksi ilmastoteoksi oli kirjattu lapset-
tomuus. Se oli yksi vaihtoehto muiden
joukossa, mutta silti siitä nousi iso kohu.

Nuoret ovat erityisen huolissaan ympä-
ristöasioista ja valmiita pohtimaan vapaa-
ehtoista lapsettomuutta. Aihe tuntuu ole-
van vaikeampi vanhemmille ikäluokille.

Väestöntutkimuslaitoksen mukaan
näyttää siltä, että suomalaisessa perhe-
kulttuurissa on tapahtunut suuri muu-
tos. Aina vuoteen 2015 asti suuri osa su-
omalaisista halusi 2,3–2,5 lasta. Nykyisin
20–59-vuotiaiden suomalaisten keski-
määräinen lapsilukuihanne on 2,17 las-
ta. 20–24-vuotiaiden naisten ja miesten
lapsitoiveet jäivät selvästi alle kahteen
lapseen.

Väestöliiton kyselyjen mukaan eri syis-
tä vapaaehtoisesti lapsettomia on 13–15
prosenttia, mutta nuorista lähes neljän-
nes sanoo, ettei halua lapsia.

Useimmilla vapaaehtoisesti lapsettomilla
ilmasto on kuitenkin vain yksi monista
valintaan vaikuttaneista syistä. Juurisyy
on se, ettei lapsia haluta.

Vapaaehtoisesti lapsettomat -yhdistyk-
sen Soile Rajamäkeä mietityttää, miksi
ilmiö herättää edelleen joissakin ihmisis-
sä vahvoja tunteita, jopa vihamielisyyttä.

– Onko omassa elämässä tyytymät-
tömyyttä, jonka he purkavat muihin ja
muiden valintoihin? Vapaaehtoisesti lap-
settomat -yhdistys ei tuomitse ketään, jo-
ka haluaa lapsia. Ihmiset ovat erilaisia ja
heillä on erilaiset tarpeet ja haaveet, Ra-
jamäki toteaa.

Elina Keränen toivoo, että oli lapsia
koskeva valinta kumpi vain, olisi se mie-
titty.

– Lapsen hankkimisesta ei saisi syyllis-
listää ketään, eikä lapsettomia haukkua
itsekkäiksi. Olisi tärkeä ymmärtää, että
on vaihtoehtoja, eikä asioita ole pakko
tehdä siksi, että niin on aina ennenkin
tehty.